

DESCRIPCIÓ DEL FONS DOCUMENTAL DE LA COMUNITAT DE REGANTS DE TARRAGONA (1845-1966) SEGONS LA NORMA DE DESCRIPCIÓ ARXIVÍSTICA DE CATALUNYA (NODAC)

1. ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1. **Codi de referència:** CAT AHCT 04 10
- 1.2. **Nivell de descripció:** Fons
- 1.3. **Títol:** Comunitat de Regants de Tarragona
- 1.4. **Data (es):** 1845-1966
- 1.5. **Volum i suport:** 2 metres lineals (20 caixes)

2. ÀREA DE CONTEXT

- 2.1. **Nom del productor:** Comunitat de Regants de les Hortes de Tarragona
- 2.2. **Història del productor:**

La Junta d'Aigües del riu Francolí i de les mines Ferrarota i protectora fou creada per un grup de prohoms de la ciutat amb el patrocini de l'Ajuntament i la seva funció era la d'administrar les aigües del riu Francolí que regaven l'Horta de Tarragona. La primera acta és del 1845 i s'extingeix al 1869 per crear la "Comunitat de Regants de les Hortes de Tarragona", tot i així, en les memòries editades per la mateixa Junta al 1945 comenten que fou constituïda el 30 de març de 1941, mitjançant l'Assemblea General celebrada en el Saló de Plens de l'Ajuntament.

La Junta no estava constituïda en règim de comunitat, i per tant, no es podia beneficiar dels avantatges fiscals i legals que afavorien a les comunitats de regants. Per aquest motiu, la Comissió organitzadora redactar les ordinacions al 1933, les quals no foren aprovades fins el 28 de març de 1936 per l'ordre ministerial, així com els Reglaments del Sindicats o Junta de Govern i del Jurat de Regs: "la Antigua Sociedad de Aguas del Francolí integrada por los propietarios de la huerta de Tarragona que aprovechan las aguas de aquel rio y las de la mina 'La Ferrarota', así como los propietarios de la mina llamada 'La Protectora' (...), se constituye en Comunidad de Regantes de las Huertas de Tarragona".

La Comunitat de Regants de les Hortes de Tarragona consta de tres elements: l'Assemblea General dels propietaris o els seus representants legals; el Sindicat o Junta de Govern, que administra els fons, recapta les quotes i taxes, aplica les decisions de l'Assemblea General, etc.; i finalment, el Jurat de Regs, òrgan de justícia de la Comunitat, s'encarrega de resoldre els conflictes i les qüestions relatives al reg.

L'administració de la Comunitat englobava la mina "La Ferrarota", propietat de la societat del mateix nom; quatre concessions per a l'aprofitament d'aigües subterrànies del riu Francolí, la utilització de la sèquia dels Molins, localitzada al terme municipal de la Pobla de Mafumet, i de la sèquia del "Rec Major".

2.3. Història arxivística:

El fons documental es custodià sempre a les instal·lacions de la Comunitat de Regants de les Hortes de Tarragona. Tot i així, els membres de la Junta Directiva van creure oportú cedir la documentació al Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona part del fons per a poder ser consultada i estudiada pel públic en general.

Un cop transferida la documentació a les dependències de L'Arxiu es fa una relació de la documentació on consten: la descripció, dates i signatura topogràfica. Després de ser estudiada aquesta transferència s'elabora un quadre de classificació propi per aquest fons, i es procedeix a catalogar.

2.4. Dades sobre l'ingrés:

L'ingrés del fons fou el mes d'agost del 2017. En aquest moment, la documentació es va ubicar al dipòsit que té el Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona a l'avinguda Vidal i Barraquer, s/n, Magatzem 2 – Espai Tabacalera.

3. ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1. Abast i contingut:

És molt interessant els acords de la Junta d'aigües que va del 1845 al 1921. El gran gruix de la documentació és el de la comunitat de Regants de les Hortes de Tarragona, en el qual, es poden consultar la seva constitució, les actes, les memòries, l'assemblea general de propietaris i el Sindicat o la Junta de Govern.

En l'apartat d'administració es pot trobar la comptabilitat des del 1833 al 1966, amb les factures, els comptes corrents, les multes i sancions, etc.

I finalment, en el camp de la gestió de l'aigua, és molt interessant els convenis, els certificats i informes emesos per l'entitat i les diferents obres que es realitzaven.

3.2. Sistema d'organització:

S'ha elaborat un quadre de classificació estructurat en tres grans nivells que alhora estan subdividits. El primer reflecteix els diferents òrgans de govern i la normativa emesa per aquests. El segon fa referència a la gestió econòmica i el tercer a la gestió e les activitats de la Comunitat.

1.- ÒRGANS DE GOVERN

1.1.- Junta d'aigües del riu Francolí i de les mines Ferrarota i Protectora

1.1.1.- Actes i Acords

1.1.2.- Correspondència

1.2.- Comunitat de Regants de les Hortes de Tarragona

1.2.1.- Constitució

1.2.2.- Actes

1.2.3.- Memòries

1.2.4.- Càrrecs

1.2.5.- Assemblea General dels Propietaris

1.2.5.1.- Actes i Acords

1.2.6.- Sindicat o Junta de Govern

1.2.6.1.- Constitució

1.2.6.2.- Actes i Acords

1.2.6.3.- Reglament general

1.2.6.4.- Dictàmens i mocions

1.2.6.5.- Queixes i peticions

1.2.7.- Mitjans de comunicació

1.2.7.1.- Butlletins

1.2.7.2.- Publicacions

1.2.8.- Correspondència

2.- ADMINISTRACIÓ

2.1.- Intervenció

2.1.1.- Comptes

2.1.2.- Pressupostos

2.2.- Endeutament

2.3.- Tresoreria

2.3.1.- Caixa

2.3.2.- Habilitació

2.4.- Fiscalitat

2.4.1.- Drets i taxes

2.4.2.- Multes

2.5.- Personal

2.6.- Correspondència

3.- GESTIÓ DE L'AIGUA

3.1.- Convenis

3.2.- Certificats i informes

3.3.- Obres

3.3.1.- Obres majors

3.3.2.- Obres menors

3.4.- Drets i torns d'hores de reg

3.5.- Controls de la propietat

3.6.- Augment del cabla d'aigua

3.7.- Comissions

3.8.- Jurat de Regs

3.8.1.- Constitució

3.8.2.- Actes i Acords

3.8.3.- Comissions: Comissió Arbitral, Tribunal de Justícia de la Comunitat

3.8.4.- Causes

3.8.5.- Càrrecs

3.9.- Correspondència

3.3. Informació sobre avaluació, tria i eliminació:

Segons el conveni signat de comodat que fixa un període inicial de **25** anys, anant prorrogant el període de 25 en 25 anys, tota la documentació és de conservació permanent. Tot i així, l'Ajuntament podrà seleccionar aquells documents que no tenen valor cultural i històric i retornar-los al titular, o bé, procedir a la seva eliminació.

3.4. Increments:

El fons s'ha de considerar tancat per aquest període, tot i que l'entitat encara estar activa. En cas de signar un conveni els documents s'incorporarien al fons de la Comunitat de Regants de les Hortes de Tarragona del Servei d'Arxiu i Documentació Municipal de Tarragona.

4. ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1. Condicions d'accés:

Les funcions i els objectius del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona són les de conservar el patrimoni documental, donar visibilitat a tota la documentació que té dipositada ja sigui amb la

realització d'exposicions, publicacions, conferències, etc. Per tant, tota la documentació del fons serà consultable i es podran reproduir els documents i les imatges per a facilitar el treball i la consulta, així com la seva divulgació en publicacions i exposicions.

4.2. Condicions de reproducció:

Les condicions de reproducció estan regulades en el Reglament de l'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona i patrimoni documental que l'integra, en el capítol IV, articles 54 – 56. Per l'ús de les reproduccions, a més de les condicions regulades en l'esmentat Reglament, article 57, serà necessària l'autorització de la Comunitat de Regants de Tarragona.

4.3. Llengües i escriptures dels documents:

Majoritàriament la llengua de la documentació és la castellana, tot i així, hi ha documents escrits en català. Gairebé tots els documents són impresos però també, en algunes ocasions, de manuscrits com per exemple les actes.

4.4. Característiques físiques i requeriments tècnics:

El fons està en molt bones condicions, no s'observen fongs, ni oxidació, etc.

4.5. Instruments de descripció:

L'inventari està a disposició de l'usuari a la sala de consulta en l'ordinador en una base de dades amb el programari Access.

5. ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

5.1. Existència i localització dels originals:

Els originals es conserven a les dependències municipals del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (CAT AHCT 04 10).

5.2. Existència i localització de reproduccions:

Gairebé tota la documentació és original, per tant, no existeix reproduccions. Tot i així, hi ha alguns volums com el del Butlletí Oficial de la Província de Tarragona, o com el del Diario Español de Falange Española Tradicionalista y de la JONS, entre d'altres. També s'ha de tindre present que hi ha correspondència que anava dirigida a l'Ajuntament de Tarragona, per tant, les còpies estan dipositades a L'Arxiu.

5.3. Documentació relacionada:

Hi ha correspondència que anava dirigida a l'Ajuntament de Tarragona, per tant, aquesta està dipositada a L'Arxiu.

5.4. Bibliografia:

AA.VV.; *Memoria de la gestión de la Comunidad de Regantes de las Huertas de Tarragona desde su construcción en 30 de Marzo de 1941 a 31 de Diciembre de 1945*; Impremta Medina, Tarragona.

ELÍAS DE MOLINS, José; *Los riegos en la provincia de Tarragona. Orientacions socials agrarias*; Impremta Barcelonesa, Barcelona, [1914?].

PIQUÉ PADRÓ, Jordi; “Apunts històrics al voltant de la Comunitat de Regants de les Hortes de Tarragona (1936-1945)” en el *Butlletí de la Setmana Santa 1989 de Tarragona*; Edita el Gremi de Pagesos de Sant Isidre, Tarragona, 1989.

YXART Y DE MORAGAS, José; *Memoria històrica de la mina La Protectora de las Huertas de Tarragona. Homenaje que tributa la Comunidad de Regantes de las Huertas de Tarragona, Gremio de Labradores y hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos a los realizadores de la obra en ocasión del primer centenario de su iniciación*; Sugrañes Hno, Editores; Tarragona, 1962.

6. ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

6.1. Autoria i data:

Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (AMT), 2020.

6.2. Fonts:

S'ha utilitzat com a font la bibliografia citada en l'apartat de Bibliografia.

6.3. Regles o convencions:

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció general d'Arxiu i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.